

A v tých Batizovciach

O B E C N Ě

1.

2023

NOVINY



07

Poslanie
batizovského
veľkonočného
vajíčka

08

Severská chôdza
v podtatranskej
prírode: liek pre
telo aj dušu

11

Daniel Spišák:
„Kreatívna práca
s drevom mi
poskytuje takmer
neobmedzené
možnosti.“

A v tých Batizovciach

O B E C N É N O V I N Y

1. 2023

Pripravili

Cyril Františka
Mária Handzušová
Rebeka Hudáková
Peter Hutník
Andrea Lumtzerová
Samuel Marušin
Marek Mlynský
Ján Pastrnák
Milan Pastrnák
Monika Pigula
Daniel Spišák
Lubomír Šoltís
Nina Šoltisová
Aneta Žugecová

Ilustrácia obálky

Anna Vnenčáková

Jazyková korektúra

Milan Špak

Použité fotografie

Archív autorov a obce

Náklad

600 ks

Grafický dizajn

Samuel Kušnír
BoldHuman s. r. o.

Použité písmo

Inka, Samuel Čarnoký
CarnokyType s. r. o.

Tvorba grafickej šablóny sa uskutočnila vďaka podpore Nadačného fondu Baunit pri Nadácii Centra pre filantropiu.

Tlač a distribúciu novín zabezpečila obec Batizovce.



Vážení spoluobčania,

pre súčasnú dobu je charakteristické to, že sa náš život presúva do digitálneho priestoru. Tento trend sa týka aj novín, ktoré čoraz viac prechádzajú z tlačenej do elektronickej podoby. Som však presvedčený, že tlačené noviny majú stále nenahraditeľné miesto v informovaní občanov. Preto som privítal iniciatívu na vznik novín, ktorých úvodné vydanie držíte v rukách.

Noviny, ktoré sú distribuované obyvateľom Batizoviec, poskytnú obci priestor na informovanie o výzvach, pred ktorými stojíme ako aj úspechoch, ktoré sa nám spoločne podarilo dosiahnuť. Projekt rozbiehame v novom volebnom období, tak aby sa mohli zapojiť aj novozvolení poslanci obecného zastupiteľstva. Verím, že aj takýmto spôsobom sa občania dostanú bližšie k obci a k veciam verejným.

V novinách sa dočítate o činnosti združení aktívnych v Batizovciach ako folklórna skupina, DHZ, OFK Batizovce, Klub žien a Klub dôchodcov Sosna, ktoré majú nezastupiteľnú úlohu v podpore kultúrneho a spoločenského života obce.

V neposlednom rade sú aj priestorom pre všetkých Batizovčanov, ktorí majú záujem prispieť k skvalitneniu života v Batizovciach.

Verím, že táto spolupráca bude viesť k ďalšiemu rozvoju našej obce!

JUDr. Gabriel Bodnár
starosta obce

Ľudia tvoria súčasnosť ako aj pamäť našej obce.

Jedinečnosť ich príbehov tvorí pestrofarebnú mozaiku Batizoviec, ktorú sa tieto noviny pokúšajú poodhaliť – pozbierať roztrúsené kúsky príbehov, ktoré ležia v našej bezprostrednej blízkosti.

Stačí sa len zastaviť a zohnúť sa po nich. Doviaľia nám spoznať históriu miesta, kde žijeme. Zažiť nečakané stretnutia s ľuďmi, s ktorými sa za iných okolností nestretávame. Inšpirovať sa navzájom. Potešiť sa.

Tak na čo ešte čakáš milý čitateľ, milá čitateľka?



Zimné aktivity komisie športu a mládeže

Hoci sa príroda vydala na zimný spánok, spoločenský život v našej obci nezaspal a istým dielom k tomu prispela aj činnosť Komisie športu a mládeže pri OcZ Batizovce.

Po pandemickom období sme sa konečne mohli naplno vrátiť k tradičnému stolno-tenisovému turnaju „Batizovská vianočná vložka“, ktorý sa uskutočnil v stredu 28. decembra 2022 v sále KD v Batizovciach. Súťažilo sa v piatich kategóriách - ženy, deti do 15 rokov, muži nad 35 rokov, muži do 35 rokov a štvorhra. Víťazkou kategórie žien sa stala p. Zuzana Fáberová, víťazom kategórie detí Alex Taragel, v kategórii mužov nad 35 rokov zvíťazil p. Ján Nikerle a v kategórii mužov do 35 rokov Ľubomír Šoltís ml., ktorý sa zároveň stal absolútnym víťazom turnaja. Po hlavnej časti prišiel na rad turnaj vo štvorhrách, ktorý sa hral v poradovom systéme. Najlepšie sa darilo dvojici Ľubomír Šoltís st. a Ľubomír Šoltís ml. Veríme, že sa v duchu priateľskej vianočnej atmosféry stretieme aj v tomto roku.

Vo februári usporiadala komisia det-ský karneval. Mohol sa konať na ľade, a to vďaka priaznivému počasiu a snahe dobrovoľníkov, ktorí ľadovú plochu pripravili. Aj touto cestou by sme im radi vyjadrili vďaka za ich prácu. Karneval na ľade sa uskutočnil v nedeľu 12. februára v popoludňajších hodinách v areáli multifunkčného ihriska. V peknej atmosfére

sa zúčastnilo karnevalu v maskách až 40 detí, pre ktoré boli pripravené rôzne súťaže a hry. Taktiež bolo nachystané občerstvenie pre malých aj veľkých. Všetky deti (a rodičia, samozrejme, tiež) strávili určite nemalý čas pri príprave a výrobe masiek. Bolo ťažké oceniť tie najkreatívnejšie. Po náročnom výbere sa napokon nestranná porota rozhodla oceniť z dievčat Esterku



v maske vrabčeka, slniečko Grétku a vílu Agátku. Ocenenými chlapčenskými maskami sa stali medvedík Janko, čert Matúško a pirát Tibi.

Ocenená bola aj najmladšia účastníčka Natálka v maske Minnie. Ďakujeme všetkým usporiadateľom za prípravu tejto zaujímavej akcie a tiež ďakujeme Klubu žien za pomoc s prípravou občerstvenia.

❖ **Peter Hutník**

Folklórna skupina Batizovce

V novom roku sme sa prvýkrát ako členovia zišli na výročnej schôdzi 20. januára, kde sme zhodnotili rok 2022. Pri zbieraní symbolického členského sme presiahli počet členov cez 100.

Momentálne ďalej fungujeme v zložení malé deti, veľké deti a dospelí. Schôdzu sme odštartovali menším kultúrnym programom našich členov a prešli k povinným bodom schôdze.

Na roky 2023 až 2026 sme si zvolili staronového predsedu Ľubomíra Šoltísa, výbor v zložení: Mgr. S. Chovanová, O. Bodnárová, Bc. J. Pastrňáková, Mgr. M. Šoltísová, Ing. V. Heteš, M. Pajerchin a trojčlenú revíznú komisiu v zložení M. Pavlíková, J. Levocká a J. Balogh.

Vo februári sme stihli jedno vystúpenie, a to 4. februára na Štiavnickom plese, kde sme boli hosťom večera. Napriek nepriaznivému počasiu sme šťastlivo docestovali do Spišského Štiavniku a potešili účastníkov plesu naším vystúpením. Nechýbali zábavné súťaže vo fľaškovom a klobúkovom tanci.

18. februára sa konala každoročná februárová tradícia s názvom Fašiangy. Nechýbala zabíjačka a typický fašiangový sprievod, kde sa do krojov obliekli aj naši členovia. Táto akcia sa tešila veľkej účasti

a my sme radi, že sa táto tradícia spojená s krojom každoročne pripomína.

Malé a veľké deti sa 25. marca zúčastnili súťaže ENIKI-BENIKI vo Svite. Dospelí zatiaľ na skúškach trénujú novú choreografiu, s ktorou vystúpia premiérovu na našich folklórnych slávnostiach.

Ďalšou veľmi príjemnou udalosťou, ktorá sa konala v našej obci, je aj Gúľaj sa vajíčko. Jej súčasťou bola aj súťaž o najkrajšie veľkonočné vajíčka. Nechýbalo kultúrne vystúpenie ani možnosť zakúpiť si veľkonočnú ozdobu do vašej domácnosti.

❖ **Nina Šoltísová, Rebeka Hudáková**

Klub dôchodcov Sosna

Hovorí sa, že mladosť má svoje plány, stredný vek svoje ciele a staroba svoj ľudský údel. Ľudský život predstavuje veľkú knihu, zložitý jedinečný román.

Každý z nás by o svojom živote mohol napísať vlastnú knihu, ktorá by bola zaiste plná radosti, smútku, šťastia, slz, skúseností a životných múdrostí. I keď sa to možno nezdá, naším veľkým darom však je, že vyšší vek so sebou prináša ľahkosť, rozvahy, nadhľad a pokoj, ktorý oslobodzuje. Staroba je výzva a neznamena koniec životnej aktivity. Preto sme sa my seniori rozhodli založiť klub dôchodcov, aby sme podporili našu fyzickú, sociálnu a duševnú pohodu.

Ustanovujúca členská schôdza sa uskutočnila 19. októbra 2022. Zvolili sme si na jej vedenie klub dôchodcov na čele s predsedom Milanom Bačom. Prerokovali sme stanovy a určili názov klubu: „Sosna“.

Doposiaľ sme sa stretli už niekoľkokrát v pravidelných dvojtýždňových intervaloch. Zorganizovali sme posedenie pri jedličke s chutnou kapustnicou, kde sme si pripomenuli zvyky a obyčaje našich predkov v čase vianočných

sviatkov, vymenili sme si recepty vianočných koláčov, na ktorých sme si pochutnali. Aj v novom roku sme sa stretli v dobrej nálade za bohato prestretým stolom, zabavili sme sa pri humornej scénke a popriali si zdravie, šťastie a veľa tvorivého elánu.

Naše stretnutia sú zamerané aj na oblasti, ktorými si rozvíjame vedomosti, pohotové reakcie a myslenie. Prostredníctvom písomných testov sme spoznali mnohé nárečové slová zo všetkých kútov Slovenska, riešili sme tajničky, vyskúšali sme, ako poznáme staré i novšie bankovky samostatnej Slovenskej republiky... človek ľahko zabudne na to, čo nepoužíva.

Zapojili sme sa do osláv fašiangov v obci, postarali sme sa o účastníkov fašiangového sprievodu, ktorí si pochutnali na pravých batizovských šiškách, slanom domácom pečive a koláčikoch. Zohriali sa pri horúcom vínu a hriatom, ktoré v zimnom počasí dobre padlo uzímaným návštevníkom.

Doposiaľ poslednou akciou bola oslava Medzinárodného dňa žien, na ktorej boli dámy obdarované kvietkom a vŕcnym slovom. Pán Bača vyzdvihol spoločenské i rodinné postavenie ženy matky, pracovníčky, ale aj životnej družky. V pokojnej a milej atmosfére sme prežili krásne popoludnie, pripili sme si na šťastie, krásu a nevyčerateľnú silu žien. Poďakovanie patrilo aj mužom, s ktorými ženy kráčajú ruka v ruke po celý život.

Pred sebou máme ešte mnoho akcií, medzi ktoré patria športový deň, výlet za kultúrnymi pamiatkami regiónu, batizovské pirohy, Deň obce Batizovce, cesta ku prameňu – výstup ku Batizovskému plesu a mnoho iných podľa plánu činnosti Klubu dôchodcov Sosna. „Čas preplával aj našu riekou, do ktorej dvakrát nevstúpiš. Kiež sa nám kdesi v diaľnej diali svetielko vďaka mihotá za to, že zo seba sme dali ďalším štafetu života.“

Milý čitateľ, ak si v dôchodkovom veku, pozývame Ťa do nášho klubu. Tu nájdeš milú spoločnosť a určite nebudeš sám!

❖ **Mária Handzušová,** podpredsedníčka klubu dôchodcov



Dobrovoľný hasičský zbor Batizovce

DHZ Batizovce má k 1. januáru 2023 158 členov, z toho je 35 žien. Výbor DHZ sa stretáva pravidelne raz za mesiac alebo podľa potreby.

V januári sa uskutočnila Výročná členská schôdza, kde sa zhodnotil predchádzajúci rok 2022. Na konci januára sme zorganizovali už 23. ročník Hasičského plesu, ktorý sa konal v sále v kultúrnom dome v Batizovciach.

V Spišskej Belej sa konala aktualizácia odborná príprava preventívárov obcí, na ktorej sa zúčastnili naši dvaja členovia. Krajským operačným strediskom v Prešove sme boli od začiatku roka dvakrát požiadaní o výjazd s AED.

18. februára sa konal v našej obci fašiangový sprievod spojený so zabíjačkou, ktorú zorganizovali naši členovia. Pred hasičskou zbrojnicou sa stretlo množstvo ľudí, ktorí si pochutnali na zabíjačkových špecialitách.

Mladí hasiči už začali so svojou prípravou na novú sezónu. Trénujú jedenkrát do



týždňa v pondelky. Máme jedno päťčlené družstvo dievčat a jedno družstvo chlapcov. Začala už trénovať aj prípravka mladých hasičov do 8 rokov, ktorá sa stretáva v strede. Naše súťažné družstvo ďalej tvoria muži, muži nad 35 rokov a ženy nad 35 rokov, ktoré sa zapájajú do Podtatranskej hasičskej ligy a muži aj do Fajermanskej hasičskej ligy. Dňa 18. marca sa uskutočnil stolnotenisový turnaj

pre členov DHZ, ktorý sa odohral v sále KD. Súťažilo sa vo viacerých kategóriách od detí až po najstarších členov. V marci sa uskutočnilo školenie pre vedúcich preventívnych prehliadok a 22. apríla odzimovanie hasičskej techniky a upratovanie hasičskej zbrojnice.

❖ **Ľubomír Šoltís,**
veliteľ DHZ Batizovce

Ďakujeme, že si po svojom psovi zakaždým upracete. Váš pes to bez Vás nezvládne!

Okolie, v ktorom žijeme, si tvoríme my všetci. Ďakujeme preto všetkým zodpovedným psíkarom, ktorí si po svojom psíkovi zakaždým upracú.

Apelujeme na zodpovednosť ostatných majiteľov psov, ktorí by si mali uvedomiť, že ich pes sám po sebe upratať nevie a v rámci zodpovednosti sú povinní urobiť to za neho. Podľa zákona o odpadoch platného na území SR je psí odpad zaradený medzi ostatný bežný odpad, a preto je možné ho vysypať v akomkoľvek vrecku do každého smetného koša určeného na bežný komunálny odpad. V obci je tiež rozmiestnených 13 oranžových košov, ktoré sú určené špeciálne na tento účel. Je tiež potrebné brať na vedomie, že v zmysle zákona ten, kto vedie psa a neodstráni bezprostredne výkaly, ktorými pes zničil verejné priestranstvo¹, sa dopustí priestupku a môže mu

byť uložená pokuta v zmysle § 7 ods. 2, pís. f/ zákona č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov, a to do výšky 65,- €.

Okrem vyhýbania sa pokutám, plnenia si povinností, patrí medzi ďalšie dôvody, prečo zbierať psie výkaly, najmä udržiavanie čistoty obce, ulíc a verejnej zelene. Odstraňovať psie výkaly je okrem estetického hľadiska nutné aj z hľadiska hygienického.

Odhaduje sa, že 1 gram psieho odpadu môže obsahovať 23 miliónov fekálnych koliformných baktérií, ktoré u ľudí spôsobujú kŕče, hnačky, črevné ochorenia



a vážne ochorenia obličiek. Môžu tiež obsahovať rôzne cudzopasníky ako hlísty, či pásomnice a spôsobovať choroby aj Vášmu psíkovi, ktorého chováte v čistote. Odstraňovaním výkalov tak môžeme zabrániť prenosu infekčných ochorení na ľudí a nákaze medzi samotnými psíkmi.

¹ Zdroj: <https://pesbruno.sk/blog/420/psie-exkrementy-mozu-sposobit-katastrofu>



Poslanie batizovského veľkonočného vajíčka

Veľkonočné vajíčko daruje dievča chlapcovi na Veľkú noc, nie na malú či obyčajnú. Na Veľkú noc ožil mŕtvy človek. Život zvíťazil nad smrťou. Tradícia vypisovania veľkonočných vajíčok má v Batizovciach už viac ako 200 rokov a jedným z posledných tvorcov, ktorý ju udržiava v pôvodnej originálnej podobe je Milan Pastrnák.

Je mnoho spôsobov ako zdobiť veľkonočné vajíčka. Milana Pastrnaka k vypisovaniu batizovských veľkonočných vajíčok priviedla práve ich originalita: „Naše batizovské veľkonočné vajíčka majú funkciu, či poslanie. Nesú odkaz dievčata (ženy) chlapcovi. To nie je dekoratívne vajíčko. Naše vyjadruje čítanie jedného k druhému.“ Vajíčka sa uvaria, naфарbia sa a trojhranným pilníkom sa nakreslia ornamente. Nesmie chýbať ani srdiečko, v ktorom je napísaný odkaz dievčata kupačovi.

Milan Pastrnák sa naučil vypisovať veľkonočné vajíčka od svojej starej mamy Anny Pastrnákovovej rod. Štefkovej, za

ktorou prichádzali ľudia z dediny a okolia a dávali si vypísať veľkonočné vajíčka. „Rozhovor sa začínal zväčša takto: „Čo robíš, Hana? A idem okolom, ta vejdzem, čo robíš... a znáš, prišla som sa opýtať, či by si nevypísala tej našej Marine (dziefke) dáke tie veľkonočné vajca, bo to ty znáš, čo to treba napísať...“ A stará mama sa vypytavala, že pre koho to chce, kto to je, či už dlho chodia spolu, či je bohatý, či sú jedného vierovyznania a podobne,“ spomína Milan Pastrnák na vyše dvojhodinové rozhovory, ktoré počúval spoza murovanej pece so zatajeným dychom. Na základe rozhovoru vybrala stará mama veršík, ktorý najlepšie vystihoval to, čo chcelo dievča odkázať konkrétnemu chlapcovi – či ho

„My Batizovčania máme byť na čo hrdí, treba dvíhať povedomie. To čo nám zachovali naši predkovia, to musíme odovzdať našim potomkom.“



má rada, či by s ním chcela chodiť, či ju klame s inou. Po kupačkách si chlapci všetky vajíčka, ktoré dostali, zavesili na dobre viditeľné miesto, na tragáre. Rodičov dorastajúcich synov zaujímalo, aké odkazy majú ich synovia na veľkonočných vajíčkach, a počas roka bolo o čom rozprávať.

Prenášať tradície, zvyky a obyčaje z generácie na generáciu a vstúpiť do vzťah a hrdosť k regionálnym hodnotám sú pre Milana Pastrnaka jedným zo zmyslov života. Aj preto učí vypisovať veľkonočné vajíčka svojich vnukov. „My Batizovčania máme byť na čo hrdí, treba dvíhať povedomie. To čo nám zachovali naši predkovia, to musíme odovzdať našim potomkom“.

❖ **Milan Pastrnák**

Severská chôdza v podtatranskej prírode: *liek pre telo aj dušu*

„Nordic Walking je najzdravšia športová aktivita, s akou som sa stretla. Na vlastnej koži pociťujem pozitívne účinky chôdze s paličkami,“ hovorí akreditovaná inštruktorka MODERN NORDIC WALKING Andrea Lumtzerová, ktorá už niekoľko rokov býva v Batizovciach.

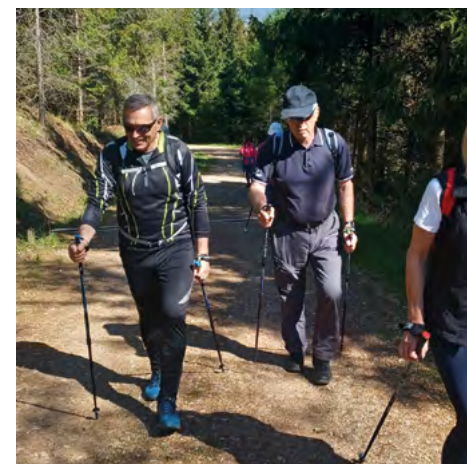
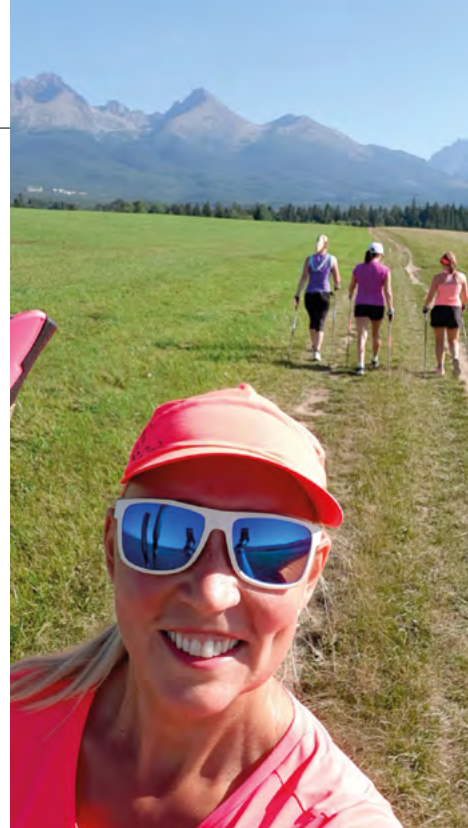
Nordic Walking, známy aj ako severská chôdza s paličkami, vznikla vo Fínsku ako letná športová príprava bežcov na lyžiach. Už v roku 1966 sa severská chôdza stala súčasťou hodín telesnej výchovy na fínskych základných školách. Postupne sa tento fenomén dostal do viacerých krajín vrátane Slovenska, kde v roku 2013 Lucia Okoličányová založila Slovenskú asociáciu Nordic Walking.

Na rozdiel od behu či bežnej chôdze sa pri severskej chôdzi využívajú špeciálne palice, ktoré aktivujú svaly chrbta, rúk a svaly stredu tela a odľahčujú pohybový aparát.

Severská chôdza začína aktívnym postojom, ktorý zlepšuje držanie tela. Nasleduje chôdza s paličkami, pri ktorej sa uplatňuje krížové pravidlo, teda

aktívne striedanie rúk a nôh. Je dôležité, aby ruky ostali v uvoľnenej polohe a nekrčili sa v laktoch. Paličky preto zapichujeme, na rozdiel od trekingu, do zeme za telom. Severská chôdza tak zapája až 90 % svalov celého tela.

Táto športovo-ozdravná aktivita je vhodná pre každého, kto sa chce hýbať na čerstvom vzduchu počas celého roka.



Jej benefity využívajú športovci v rámci kondičnej alebo koordinačnej prípravy. Je formou kompenzačného cvičenia pri jednostrannom zaťažovaní a tiež ideálnym športom pre rodiny, ktoré chcú spoločne tráviť čas na čerstvom vzduchu.

Pri dodržaní správnej techniky prináša veľké množstvo zdravotných výhod. Aktívne využívanie špeciálnych palíc odľahčuje pohybový aparát, uvoľňuje napätie v skrátených svaloch a posilňuje oslabené svalstvo. Správne držanie tela pri chôdzi odstraňuje bolesti chrbta.



Pomáha pri prevencii kardiovaskulárnych ochorení, osteoporózy či chorobách pohybového aparátu. Má priaznivé účinky v oblasti prevencie neurologických ochorení, keďže pri chôdzi zapája obidve mozgové hemisféry.

Pomáha po operácii karcinómu prsníka, poruchách metabolizmu, znižuje výskyt depresie a posilňuje imunitu. Svetová zdravotnícka organizácia odporúča severskú chôdzu ako aktivitu číslo jeden na udržanie si kondície a zníženie telesnej hmotnosti.

Koordinácia pravej a ľavej strany tela podporuje prepájanie pravej a ľavej hemisféry, čo efektívne pomáha aj pri odstraňovaní porúch učenia u detí.

Ak Vás článok zaujal, srdečne Vás pozývame na lekcie a kurzy Nordic Walking. Je to liek na telo aj dušu. Nordic Walking palice Vám s radosťou požičiam.

➤ Tel: 0917170 219
➤ e-mail: alumtzerova@gmail.com

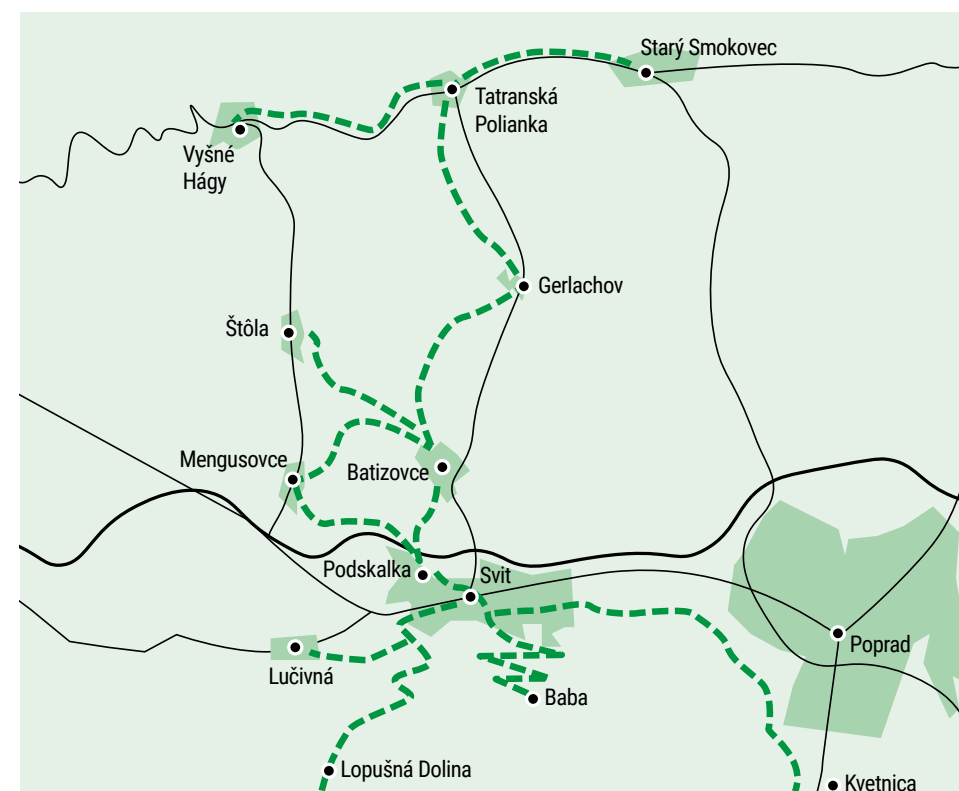
❖ **Andrea Lumtzerová**



ANDREA LUMTZEROVÁ

Andrea Lumtzerová je akreditovaná inštruktorkou MODERN NORDIC WALKING. Narodila sa pod Tatrami, kde od 6 rokov aktívne hrávala volejbal. Súčasťou kondičných tréningov bola chôdza po horách. Prírodu miluje a život bez nej si nedokáže predstaviť. Niekoľko rokov pôsobila v rakúskych Alpách, kde sa prvýkrát stretla so severskou chôdzou. Do tejto aktivity sa zamilovala. Po návrate na Slovensko sa zúčastnila kurzu a workshopu, ktorý organizovala Slovenská asociácia Nordic Walking, a neskôr získala inštruktorský certifikát MODERN NORDIC WALKING.

Okolie Batizoviec ponúka množstvo možností na realizáciu severskej chôdze



Rok v prírode pod Tatrami

Jarné obdobie

Počas roka dochádza v našej prírode v jednotlivých obdobiach k pravidelným zmenám, ktoré spôsobuje obeh Zeme okolo Slnka. K jedným z najkrajších ročných období bez pochyb patrí jar.

Už v prvých mesiacoch tohto obdobia dochádza k prebúdzaniu okolitej prírody. Stráca sa snehová pokrývka a mráz ustupuje slnku. Pre mnoho organizmov v prírode je to obdobie prebúdzania a koniec dlhého zimného spánku.

Posledné zvyšky snehu začínajú pre-rastať v prvé jarné kvietky, medzi ktoré patrí snežienka, prvosenka, šafran či podbeľ. Z južných krajín k nám postupne prichádzajú vtáčky, ktoré zimné obdobie prečkali v teple, a pripájajú sa k tým prezimovaným. Spolu s otepľovaním dochádza aj k predlžovaniu dní. Môžeme tak v prírode sledovať prebúdzanie množstva motýľov alebo včielok, ktoré si už od začiatku začínajú poctivo splňať

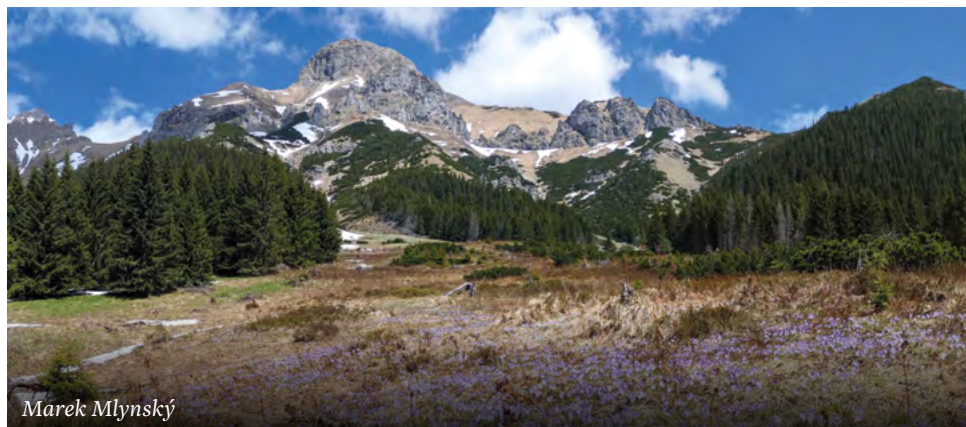
svoje povinnosti. Vretenice a užovky vychádzajú počas pekných slnečných dní na veľké kamene, kde sa vyhrievajú.

Prvé jarné slnko vyťahuje z brlohov vyhladnuté medvede. Kým sa samce a mladé jedince vydávajú na vzdialenejšie prechádzky za potravou, samice zostávajú v okolí svojich brlohov a starostlivo sa starajú o svoje novonarodené medvediatá. Jelenie začínajú v tomto období zhadzovať svoje parožie. Po zhodení im hneď začína narastať nové parožie, ktoré počas rastu chráni citlivá osrstená koža, takzvané lyko. Jelenia, srnčia či diviacia zver sa po zime sústreďuje vo väčších počtoch na lúkach, kde nachádza čerstvú trávu a dopĺňa tak energiu stratenú počas zimných mesiacov.

Na konci jarného obdobia sa v prírode začínajú rodiť mláďatá viacerých druhov zvierat. Mnohokrát sú svojimi rodičmi odložené v tráve neďaleko chodníkov, ciest či potokov, a preto by sme pri svojich prechádzkach po okolitej prírode so štvornohými priateľmi mali myslieť predovšetkým na nich.

Psíkov by sme mali mať uviazaných na vôdke, aby sa predišlo zbytočným stresovým situáciám či dokonca úhynom novonarodených mláďat. Máj je posledným jarným mesiacom, prichádzajú prvé horúčavy. Po apríli je už všetko v kvete, farby a vône sa miešajú a vytvárajú tú pravú harmóniu. V prírode je cítiť, že pomaličky nastupuje leto.

❖ Marek Mlynský



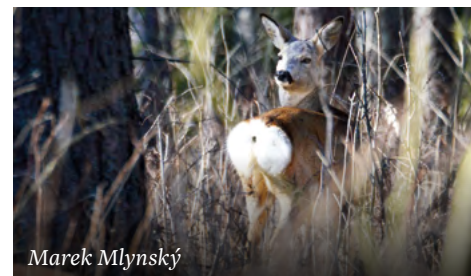
Marek Mlynský



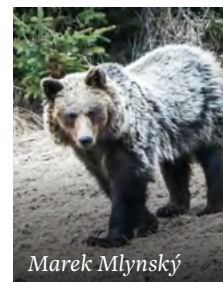
Marek Mlynský



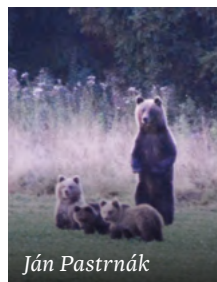
Ján Pastrnák



Marek Mlynský



Marek Mlynský



Ján Pastrnák



Marek Mlynský



Daniel Spišák sa vyrezávaním na lupienkovej píle venuje už 7 rokov. Drevo a práca s ním ho lákali vždy. Jeho dedo bol umelecký stolár a vyrábala nádherné a komplikované intarzie na nábytok alebo na obrazy.

Daniel si najprv vyrobil do vlastného domu rôzne komody, šatníkovú skriňu či dokonca celú kuchynskú linku. V kariérom živote si prešiel množstvom zamestnaní – od spravovania výpočtovej techniky cez majstra, zabezpečenie verejného obstarávania až po robotnícke profesie. Nadobudnuté skúsenosti teraz naplno využíva pri tvorivej práci s drevom. Snaží sa odlišovať a vždy vytvoriť niečo iné ako ostatní. Aj pri vyrezávaní si preto postupne vytvoril svoj vlastný štýl.

Ako ste sa k vyrezávaniu na lupienkovej píle dostali?

K vyrezávaniu na lupienkovej píle som sa dostal v roku 2016. V mojom bývalom zamestnaní bola stolárska dielňa a tam som len tak zo zvedavosti vyrezal do tenkej preglejky môj prvý výrobok. Išlo o drevenú stopu medveďa, vnútri ktorej boli hory, príroda a silueta medveďa. Výsledok bol síce kostrbatý, ale tá samotná práca a možnosti ma zaujali. Postupne som si zistil viac informácií a kúpil lupienkovú pílu za 119 €. Mám ju dodnes a stále funguje. Vymenil som len malé ložiská, ktoré sa opotrebovali. Hneď na začiatku som z nej vybral viacero dielov a upravil si ju podľa svojich potrieb.



Daniel Spišák: „Kreatívna práca s drevom mi poskytuje takmer neobmedzené možnosti.“

Tvoríte dnes už len na lupienkovej píle? Aké sú špecifiká práce s ňou?

Všetko je vyrezané na lupienkovej píle. Momentálne ich mám dve. K prvej, ktorú mám už od roku 2016, pribudla ešte jedna, profesionálna, kde môžem vyrezať dekorácie až do rozmeru 55 cm. Práca s lupienkovou pílou je podobná ako na šijacom stroji, len namiesto ihly je tam pílový list. Existuje viacero typov pílového listu, ktoré sa líšia hrúbkou či počtom zubov. Aby sa dielo podarilo, je potrebné mať veľkú trpezlivosť, dobrý zrak a predstavivosť. Vyrezávanie je náročné aj časovo, drevo je často húževnaté a rezanie ide pomaly.

Váš prvý výrobok bol z preglejky a spomínali ste tiež vyrezávanie z dreva. S akým materiálom najčastejšie pracujete dnes?

Všetko vyrezávam do dreveného masívu hrúbky 1,8 cm. Borovicová škárovka, ktorú používam, je trvácne drevo a nemal som ani jednu reklamáciu, či už na materiál alebo samotnú prácu. Akurát začínam pracovať na výrobku z dreva ešte väčšej hrúbky, a to 2,7 cm. Idem vyrezávať veľké nástenné hodiny v tvare bicykla. Veľkosť hodín bude 50 cm. Je to pekná fuška, ale už sa teším na výsledok.

Viem, že iní vyrezávajú aj do tenších materiálov ako preglejka. Do takýchto tenkých materiálov sa však dá vypaľovať aj laserom, a preto u mňa zvíťazilo drevo. Je to väčšia drina, ale výsledok stojí za to.



Aké motívy nájdeme vo vašej tvorbe?

Vyrobil som už obrovské množstvo motívov a rozmerov – príroda, svadba, k narodeniu dieťaťa, nápisy, mená, firemné logá, autá, domy, kostoly... vyrezať sa dá hocičo.

Máte aj doma vystavený niektorý z vašich výrobkov?

Doma mi ostal môj zatiaľ najväčší výrobok. Je to 70-centimetrová medvedia stopa, vo vnútri ktorej sú kopce, medveď a stromy. To som chcel pred pár rokmi vyskúšať, aký najväčší rozmer dokážem vyrezať. Najprv som musel zlepiť dve dosky k sebe, čím vznikla hrúbka materiálu 3,5 cm. Rameno píly umožňuje rezať výrobok do maximálnej veľkosti 40 cm, a preto som dosky rozrezal na dve časti. Po jednom ich vyrezal a potom zase zlepil, vybrúsil, natrel, nalepil na tmavý podklad a zavesil na stenu. Bolo to prácne, ale podarilo sa to perfektne.

Je okrem vyrezávania niečo iné, čo sa vám podarilo za posledné roky vytvoriť?

Pred dvomi rokmi som si navrhol a vyrobil funkčný cyklokaravan z oceľových profilov, bicyklových komponentov a preglejky. Po vysunutí zadnej vnútornej časti je v ňom miesto na sedenie až pre štyri osoby a na spanie pre dve. Už samotná jazda s ním je silný zážitok.

Danielove vyrezávané výrobky môžete nájsť na stránke

➔ www.sashe.sk/Vyrezavanie

na Facebooku

➔ www.facebook.com/vyrezavanie/

alebo si ich objednať mailom na

➔ vyrezavanie@szm.sk.

Naživo ich môžete vidieť v predajni Detského bazáru v Batizovciach (vedľa pošty) či na rôznych trhoch a iných predajných akciách.

❖ Aneta Žugecová

Romantický únik do sveta kníh

Huňatá deka, mihotavý plamienok sviečky, teplé ponožky a čaj, z ktorého sa parí... Občas sú to len okamihy, ktoré si počas uponáhľaného dňa dokážeme ukradnúť sami pre seba. Ak k tomu však pridáte správnu knihu, okamih sa stáva dokonalým!

Dnes sme si pre vás pripravili knižné inšpirácie, ktoré vám pomôžu uniknúť do sveta lásky a romantiky, ale aj do sveta obyčajných ľudských príbehov.

Začnime novinkou, ktorá pobláznila čitateľov na celom svete. Kniha s názvom *Hypotéza lásky* od autorky Ali Hazelwood má vysoké hodnotenia na knižnej sociálnej sieti Goodreads, ale aj na Instagrame či TikToku. Tento príbeh si zamilujú aj tí, ktorých romantika príliš neláka. Dej sa odohráva v prostredí vedy a výskumu a čitateľ si užíva paradoxné prepojenie – veda, dôkazy a racio vs. niečo tak iracionálne a vedou neuchopiteľné ako je láska. Z knihy cítiť, že ide o veľmi osobnú a srdcovú záležitosť autorky. Veľmi autenticky píše o tlaku, konkurencii a nadľudskej disciplíne v akademickom prostredí, pretože sa v ňom sama pohybuje, a o tom, že na lásku môžete naraziť kdekoľvek.

Myslím, že práve preto je tento príbeh uveriteľný a tak obľúbený. Jazyk knihy je vtipný a jedinečný, plný slov, ktorým možno nebudete rozumieť, pokiaľ sa

nevenujete vede. Pri čítaní to však pôsobí osviežujúco a zábavne. Hypotéza pred každou kapitolou je milou čerešničkou na torte.

Medzi ďalšie tituly, ktoré spríjemnia vaše čitateľské chvíle určite patrí výber kníh od britskej kráľovnej romantického žánru Julie Caplin. Táto spisovateľka svojimi cestovateľskými príbehmi pobláznila nejedno romantické srdce. Debutovala v roku 2018 pod nakladateľskou značkou Cosmopolis a do našich knižníc a kníhkupectiev zavítala séria Romantické úteky, ktorá sľubuje príbehy z tých najútulnejších miest na zemi. Chata vo Švajčiarsku, Čajovňa v Tokiu, Kaviareň v Kodani, Pekáreň v Brooklyne a množstvo ďalších. Julie Caplin je vášnivou cestovateľkou a prostredie príbehov si užije každý, kto miluje objavovať nové miesta.

Vašej pozornosti by taktiež nemali uniknúť knihy od slovenskej spisovateľky Hany Repovej žijúcej vo Frankfurte nad Mohanom.



Séria Boh plače potichu, Súkromné problémy či samostatný príbeh Pravda o nás dvoch, to sú len niektoré tituly z jej obľúbenej a čitateľmi vyhľadávanej tvorby. Autorka sa špecializuje na romantické príbehy s trpkou príchutou reality a života. Z deja cítiť spisovateľkin slovenský pôvod, ale aj vzťah k zahraničiu. Jej knihy sú plné zaujímavých zápletiiek a postavy disponujú silou vziať život do vlastných rúk, otriasť sa a zabojskovať o vlastné šťastie. Verím, že v jej príbehoch sa nejedna čitateľ dokáže nájsť a inšpirovať silnými hrdinami.

Pre všetkých, ktorí obľubujú iskrivú romantiku, pracovné vzťahové prostredie, silných mužských hrdinov z kategórie „alfa“, ktorých v honbe za úspechom a bohatstvom nič nezastaví, a emancipované a krásou oplyvajúce hrdinky, knihy od Vii Keelandovej sú pre vás to pravé. Táto americká spisovateľka píše romantické bestsellery, ktoré doteraz preložili do 16 jazykov. Z jej tvorby sa predalo vyše jeden a pol milióna výtlačkov a svojich nadšených čitateľov má aj na Slovensku. Do pozornosti dávam obľúbené tituly Nahá pravda či Krásny omyl.

V žánri young adult romány, teda romány pre „mladých dospelých“, nesie prvenstvo nemecká autorka Mona Kasten. Spisovateľkinou cieľovou skupinou sú nástroční a jej romantické príbehy pochádzajú zo stredoškolského či vysokoškolského prostredia. Autorka však ľahko osloví aj staršie publikum. Motivuje pribojnými hlavnými postavami s neľahkými životnými osudmi a na začiatku kníh nezabúda pripojiť hudobný playlist, ktorý vás pri čítaní naladí na správnu atmosféru. Medzi jej najobľúbenejšie tituly patria knihy zo série Znova – Začať znova, Veriť znova, Cítiť znova a i.



Zaujímavým tipom na záver je aj séria Selekcia od autorky Kiery Cass. Ide o dystopický žánr s romantickou linkou z kráľovského prostredia. Po viacerých vojnách toho z pôvodnej Ameriky veľa nezostalo. Spoločnosť sa rozdelila na kasty, v ktorých obyvateľstvo viedlo život plný útrap. V novozriadenej spoločnosti vládol kráľ s kráľovnou. Pokiaľ sa do kráľovstva narodil princ, bral si dievča z ľudu, ktoré si vyberal cez Selekciu. Do Selekcie sa mohli prihlásiť všetky dievčatá, ktoré dosiahli požadovaný vek, a bojovali o princovu priazeň. Ktorá vyhrá a zmení svoj život?

Tento dychberúci príbeh vo viacerých častiach zaujme každého, kto miluje romantiku a fascinujú ho príbehy z budúcnosti.

Ak vás niektorá kniha zaujala, chceli by ste sa ponoriť do čítania a zrelaxovať pri oddychovej literatúre, neváhajte navštíviť Obecnú knižnicu v Batizovciach. Tieto a mnoho ďalších príbehov čakajú na vypožičanie, a to každý utorok od 16:00 do 18:00

Prajem vám čarovné čítanie!

❖ Monika Pigula

📧 @vkniznomzajati

Leto v Batizovciach

21. 5.

Detská hasičská súťaž – areál ZŠ

28. 5.

Folklórne slávnosti obce Batizovce

3. 6.

Deň detí – cykloparáda

8. 7.

Mundiál

15. 7.

Súťaž „O najlepšie Batizovské pirohy“

22. 7.

Podtatranský veterán cup – areál ZŠ

26. 8.

Deň obce, Kladenie vencov pri príležitosti 79. výročia SNP



Naši noví susedia: Ukrajinská Veľká noc

V uliciach Batizoviec, obchode, či autobuse môžeme stretnúť Ukrajincov, ktorí na Slovensku oslavujú už druhú Veľkú noc. Medzi nimi je aj Táňa, ktorá prišla z Mykolajiva, mesta na juhu Ukrajiny. Rozprávali sme sa s ňou o Veľkej noci, Ukrajine a ich živote pod Vysokými Tatrami.

Veľká noc patrí na Slovensku k jedným z najväčších kresťanských sviatkov, s ktorým sa spája symbol veľkonočného vajička. V Batizovciach máme viac ako 200-ročnú tradíciu vypisovania veľkonočných vajíčok, ktoré nesú odkaz dievčata chlapcovi. Poznáte veľkonočné vajička aj z Ukrajiny?

Tiež maľujeme vajička – modré, fialové, žlté, červené. Hlavne červené lebo v čase Veľkej noci si pripomíname smrť Pána Ježiša a červená je symbolom krvi. U nás ich voláme pysanka alebo krasanka. Sú na nich namaľované kvety či zvieratká. Každoročne sa v Kyive koná výstava veľkých drevených veľkonočných vajíčok, ktoré zastupujú jednotlivé ukrajinské mestá napríklad Odesu, Poltavu. Každé mesto má svoj vzor.

Počas Veľkej noci tiež hráme „vajíčkovú bitku“. Dvojice si ťuknú vajičkami o seba a vyhrá ten, komu na vajičku nepraskne škrupinka.

K Veľkej noci neodmysliteľne patrí aj dobré jedlo. Aké jedlá zvyknete jedávať počas Veľkej noci vy?

Pečieme koláče, ktoré sa volajú paska. Robíme ich len raz za rok, na Veľkú noc.

Je to sladký chlieb, do ktorého sa pridávajú hrozienka. Ozdobíme ho malými farebnými cukríkmi. Moja mama ho bude piecť aj tento rok na Slovensku.

Aké ďalšie zvyky a tradície sa viažu s veľkonočným obdobím v Ukrajine? Chodíme do kostola, cerkvi na celonočnú omšu. So sebou si berieme pletený košík, v ktorom sú koláče, paska, vajička, mäso. Navrch položíme uterák, ktorý ručne vyšila moja mama. Košíky nám posvätia a keď sa vrátíme domov končí pôst. Veľkonočné obdobie je aj časom, kedy si pripomíname zosnulých. Navštevujeme cintorín, kde im necháme jedlo, vajička, vodku a chlebič. Hovorí sa, že keď nepriđeš na cintorín, zosnulý čaká celý rok – za dažďa, snehu... Duša chodí po cintoríne a hľadá svojich pozostalých. My sme niekedy zvykli cestovať aj 150 kilometrov z Mykolajiva do Odesy a čakať v dlhých kolónach, aby sme mohli navštíviť cintorín. Počas covidu to však nebolo možné a ani teraz počas vojny. Veľkú noc budeme oslavovať tu v Batizovciach.

A ako ste sa dostali do Batizoviec? Pôvodne sme chceli ísť do Moldavska. Bolo to blízko, asi 3 hodiny od Odesy. Povedali nám, že sa treba evakuovať na

2-3 týždne, možno mesiac, alebo dva mesiace.

Z Mykolajiva sme museli ísť autobusom, pretože železničná stanica a koľajnice už boli zničené. V autobuse boli s nami mačky aj psy. Ja som sedela a tak som zobrala na ruky kocúrika dievčata, ktoré stálo v uličke. Takto sme sa dostali do Odesy.

Takže ste vôbec nevedeli o tom, že ide te na Slovensko?

Keď sme prišli do Odesy, tak nám povedali, že ide vlak do Poľska, do Užhorodu a do Lvova. Nevedeli sme, kam pôjdeme. Stretli sme ženu, ktorá šla na Slovensko, kde mala manžela a syna. Povedala nám, že na Slovensku sú dobrí ľudia, ktorí nám pomôžu.

Z Odesy ste teda vyrazili vlakom...

V noci boli svetlá zhasnuté, bolo tiicho a len sme počuli, ako niečo vonku vybuchlo. Raz, dvakrát... Na západnej Ukrajine, sme si vydýchli. Výbuchy boli zriedkavejšie. Báli sme sa už len toho, že sme nevedeli kam ideme. Do Košíc sme prišli na obed, kde po nás prišiel pán farár. Sme radi, že sme sa dostali do Batizoviec. Zoznámili sme sa s mnohými dobrými ľuďmi. Je medzi nami veľa spoločného. Sme tu ako doma.

❖ **Aneta Žugecová**
Preklad z ruštiny zabezpečil Samuel Marušin

TÁŇA KAMENEVA

Táňa o sebe hovorí, že behala po celom Sovietskom zväze. Narodila sa v Odese. Neskôr sa s rodičmi presťahovala na Kamčatku, kde žila 18 rokov.

Študovala architektúru na Univerzite v Komsomoľsku na Amure, neskôr v Odese. Druhú vysokú školu s ekonomickým zameraním vyštudovala v Mykolajive. Stala sa finančnou riaditeľkou v poľnohospodárskej spoločnosti.

V marci 2022 prišla aj so svojou mamkou na Slovensko, kde sa zamestnala v Hoteli Hubert. Prešla viacerými pozíciami od prác v kuchyni až po upratovanie izieb.

Na začiatku bol rod Máriássy

História našej obce je úzko spätá so šľachtickým rodom Máriássy, ktorý patril medzi najstaršie a najvýznamnejšie rody na Spiši. V Batizovciach rod dotoval miestnu cirkev a školstvo. Taktiež dal postaviť aj barokový kaštieľ, ktorý dnes slúži ako centrum sociálnych služieb.

Rod Máriássy z Batizoviec a z Markušoviec

V regióne mal rod Mariássy dve významné vetvy v Batizovciach a v Markušovciach. Prvým známym predkom z tohto rodu je Mikuláš, ktorého pravnuci Mark a Batyz začali písať históriu týchto dvoch obcí. V roku 1280 postavil Mark kamenný kostol na mieste, kde predtým Tatári vypálili drevený kostol a obnovil obec Svätého Michala Pána. Tú po ňom pomenovali Villa Marci, Mariásfalva a dnes sa volá Markušovce.

Počiatky našej obce sú spájané s jeho bratom Batyzom, ktorý v roku 1264 bojoval po boku kráľovho syna Štefana V. proti českému kráľovi Otakarovi II. Po prehratej bitke priniesol Batyz kráľovi Belovi IV. správu o záchrane jeho syna, za čo dostal les Cetina ležiaci pod Tatrami medzi Červeným potokom a Popradom. O 14 rokov prišli na toto miesto nemeckí osadníci. Išlo o takzvanú šoltýsku kolonizáciu, počas ktorej vzniklo na Spiši a severozápadnom Slovensku okolo 200 obcí. Cieľom kolonizácie bolo získanie nových obyvateľov a kultivovanie pôdy v riedko obývaných regiónoch, čím si šľachta, ktorá dané územie vlastnila, zvýšila svoje peňažné a naturálne príjmy. Podľa zákupného práva dostali prichádzajúci osadníci pôdu, ktorá bola po niekoľko rokov oslobodená od odvádzania peňažných a naturálnych dávok.

Erb symbolizuje šiestich bratov z rodu Máriássy a kresťanstvo

Erb podľa ústnej legendy tvorí polokruhly červený štít, ktorý má v spodnej časti tri strieborné štíty Tatier z pohľadu z poľskej strany. Po bokoch sa nachádzajú Vysoká a Slavkovský štít so šiestimi bielymi ružami a medzi nimi Gerlachovský štít. Ruže predstavujú šiestich bratov Batyza (zakladateľa Batizoviec), Mikuláša, Petra, Marka (zakladateľa Markušoviec), Jána a Michala. Rytier, ktorý sa nachádza za Gerlachovským štítom, drží v ruke strieborný palcát a dvojkríž. Rytier je strážcom severnej hranice kráľovstva, ktorá

je totožná so severnou hranicou batizovského panstva. Dvojkríž symbolizuje kresťanstvo a vieru, ktorú rod Máriássy v regióne šíril. Postavil kostoly nielen v Batizovciach a Markušovciach, ale aj v Brzotíne či Chrásti nad Hornádom a založil aj kláštor Benediktínov v Štôle.

Dedičstvo Máriássyovcov zachované dodnes

Máriássyovci v Batizovciach dotovali nielen miestnu cirkev, ale aj školstvo. Najvýraznejším dedičstvom rodu Máriássy v našej obci je barokový kaštieľ, v ktorom dnes sídli Centrum sociálnych služieb Domov pod Tatrami. Kaštieľ dal v 17. storočí postaviť František Máriássy so svojou manželkou Zuzanou Szontagh a na erbovej doske sa zachoval nápis: „Keď je Boh s nami, kto je proti nám? Nezáleží na tom, či sa nám niečo dostáva, či nám niečo chýba, ale na tom, či sa Boh zmiluje.“ V bezprostrednom okolí kaštieľa nechal František vysadiť anglický park.

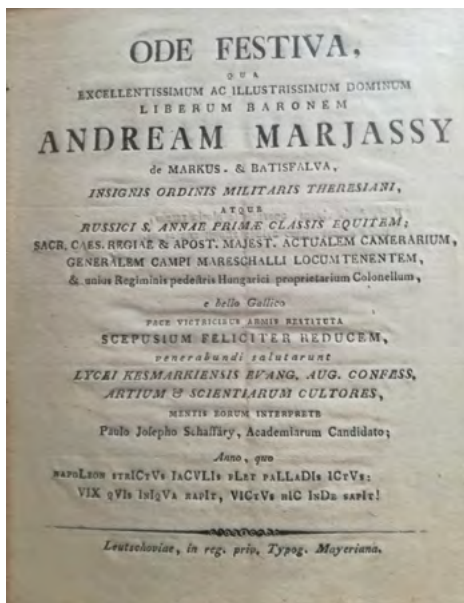
❖ **Informácie zozbierané Cyrilom Františkom**



Ďakovná tabuľa, keď zomrel prastarý otec Cyrila Františka



Prastarý otec Cyrila Františka, ktorý ako horár slúžil Máriássyovcom



Chceli by ste, aby tieto noviny vychádzali aj naďalej?

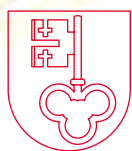
Dajte nám vedieť svoj názor, pozitívne ohlasy či kritiku.

Budeme sa tešiť aj na námety na témy, o ktorých by ste chceli písať, či čítať. Milý čitateľ, milá čitateľka, nezabúdaj, že mozaiku Batizoviec tvorí aj Tvoj príbeh a príbehy Tvojich susedov.

Poznáš Batizovčana so zaujímavým príbehom, hobby alebo prácou? Vieš o batizovskom zvyku, o ktorom by sa mali dozvedieť všetci?

Daj nám o nich vedieť na telefónnom čísle **+421 948 758 278** alebo na email **aneta.zugecova@gmail.com**.

Všetkých, ktorí majú chuť akokoľvek prispieť k tvorbe novín, pozývame zapojiť sa.



**A v tých
Batizovciach**

